

Analyse:

Erhvervs- akademierne har ikke SU-turister

danske
erhvervs
akademier

Danske Erhvervsakademier Nansensgade 19, 1366 København K, www.dkea.dk

Kontakt Michael Rugaard, Sekretariatschef, Telefon: 23281548, E-post: mr@dkea.dk
Ida Rode Hansen, Analytiker, Telefon: 51233691, E-post: irh@dkea.dk

Resumé

Politisk er der stort fokus på det stigende antal internationale studerende, som ønsker at studere og modtage SU i Danmark. Erhvervsakademierne har været i søgelyset i debatten, da sektoren optager mange internationale studerende og samtidig får kritik for at uddanne mange af disse studerende til ledighed. Uddannelses- og Forskningsministeriet har aktuelt iværksat en undersøgelse som specifikt kigger på erhvervsakademierne, men som ikke kommer med en samlet analyse af internationale studerende på videregående uddannelser. Med denne analyse viser Danske Erhvervsakademier, at det er langt fra alle dimittender fra erhvervsakademierne fra EU/EØS-lande, der har modtaget SU fra den danske stat. Samtidig viser analysen, at en meget stor andel af EU/EØS-dimittenderne har haft en lønindkomst samtidig med, at de studerede i Danmark, og derfor må siges at bidrage til samfundet. Analysen viser, modsat andre analyser, at lave beskæftigelsestal for internationale studerende fra erhvervsakademisektoren i høj grad hænger sammen med, at mange af de internationale studerende læser videre på de populære top op-uddannelser, for at opnå en international anerkendt bachelorgrad. Endelig viser analysen, at beskæftigelsestallene for EU/EØS-dimittender fra top op-uddannelserne er på niveau med EU/EØS-dimittender fra kandidatuddannelsers beskæftigelse, samt at ledigheden er lavere for internationale dimittender fra EU/EØS-lande på danske erhvervsakademier end for dimittender fra EU/EØS-lande i Danmark generelt.

Analysens hovedkonklusioner:

- Der dimitterede 3.346 internationale studerende fra EU/EØS-lande på videregående uddannelser i Danmark i 2015 - heraf dimitterede 729 fra erhvervsakademierne.
- I 2015 havde omkring halvdelen af de internationale dimittender fra EU/EØS-lande på erhvervsakademierne modtaget SU fra den danske stat.
- En stor andel af de internationale dimittender fra EU/EØS-lande på erhvervsakademierne havde en lønindkomst i 2015 (78 %).
- Mange internationale dimittender fra EU/EØS-lande fra erhvervsakademierne læser videre på en top op-uddannelse. Fra 2011-2013 var det gennemsnitligt 40 % om året som læste videre på en bachelor.
- EU/EØS-dimittender fra top op-uddannelserne har beskæftigelse på niveau med EU/EØS dimittender fra kandidatuddannelser fra universiteterne.
- Ledigheden er lavere for EU/EØS-dimittender fra erhvervsakademierne end for EU/EØS-dimittender generelt.

Baggrund

Omkostningerne og værdien af at uddanne internationale studerende i Danmark er omdiskuteret. Efter EU-dommen i 2013, som afgjorde, at studerende, som falder ind under kategorien vandrede arbejdstagere, har ret til at modtage SU fra den danske stat, er der behov for endnu større fokus på og indsigt i, om de internationale studerende er en underskudsforretning for Danmark, eller om de bliver i landet og bidrager positivt til samfundets vækst efter endt uddannelse.

På erhvervsakademiuddannelserne er der, som på mange andre uddannelser, sket en stigning i antallet af internationale studerende. Optaget på erhvervsakademierne er dog samtidig steget generelt, og derfor er andelen af internationale studerende faktisk faldet med omkring 3 procentpoint fra 2010 til 2016, når man tager højde for det samlede optag på erhvervsakademierne.¹⁾

Ikke desto mindre er der behov for at have et vågent øje på udviklingen i, hvor mange internationale studerende, der optages i erhvervsakademisektoren såvel som de øvrige uddannelsessektorer i en tid, hvor udgifterne til SU stiger generelt, fordi flere tager en videregående uddannelse.

Formål

Med denne analyse ønsker Danske Erhvervsakademier at give indblik i, hvilke SU-omkostninger, der er forbundet med at uddanne internationale dimittender fra erhvervsakademierne i Danmark og belyse, om de internationale studerende evt. bidrager med skattekroner undervejs i deres uddannelse, da dette kan betragtes som et vist økonomisk tilbageløb til den danske stat.

Herudover vil undersøgelsen belyse de internationale studerendes veje ud på arbejdsmarkedet eller til videre uddannelse efter endt erhvervsakademiuddannelse. Dansk Industri (DI) har fremlagt en analyse, som viser, at 18 % af dimittenderne fra erhvervsakademiuddannelserne var i beskæftigelse i Danmark ét år efter dimission i 2011.²⁾ Når beskæftigelsesfrekvensen er forholdsvis lav for netop erhvervsakademisektoren, skyldes det imidlertid det forhold, at en stor del af de internationale studerende læser videre. Mange studerende kommer til Danmark med henblik på at tage en bacheloruddannelse og vælger derfor at læse videre frem for at søge beskæftigelse efter afsluttet erhvervsakademiuddannelse. Denne analyse vil således sammenligne beskæftigelses- og ledighedstal for erhvervsakademierne med de øvrige videregående uddannelsessektorer på et fair grundlag ved at tage højde for, at mange internationale studerende læser videre på en top-up-uddannelse.

1) Optagne fordelt på adgangsgrundlag. Den Koordinerede Tilmelding (KOT)

2) Dansk Industri (DI): "Indsigt – internationale studerende i Danmark uddannes skævt", maj 2016

SU

Når debatten falder på internationale studerende, og især vandrede arbejdstagere, er det en udbredt opfattelse, at mange modtager SU og derfor er en stor udgift for Danmark. Uddannelses- og Forskningsministeriet forklarer i notat "Status for udviklingen i antallet af EU-borgere med SU" fra maj 2016, at SU-udgiften er steget og vil fortsætte med at stige de kommende år. Samtidig kortlægges det, at især erhvervsakademierne optager en stor andel af de internationale studerende fra EU/EØS-lande. Ergo må studerende på erhvervsakademierne stå for en stor del af de samlede SU-udgifter. Men notatet beskæftiger sig imidlertid ikke med den faktiske fordeling af SU-midlerne til de forskellige uddannelsessektorer. For det første har erhvervsakademierne korte 2- eller 3-årige uddannelser, og dermed modtager de studerende på disse uddannelser SU i en forholdsvis kort periode. For det andet er det langt fra alle internationale studerende fra et EU/EØS-land på erhvervsakademiuddannelserne, som modtager SU.

Som det fremgår af tabel 1, er der ganske rigtigt sket en stigning i antallet af EU/EØS-dimittender, der har modtaget SU. Fra 2008 til 2012 var det en ganske lille andel, som havde modtaget SU fra Danmark, mens man fra 2012 til 2013 kan se en eksplosiv stigning. Det hænger sammen med den tidligere nævnte EU-dom, som afgjorde, at studerende, der lever op til definitionen af vandrede arbejdstagere, har ret til SU i Danmark.³⁾ Når det så er sagt, viser tabellen også, at der stadig er en stor del af de udenlandske EU/EØS-dimittender, som har studeret i Danmark, som ikke har modtaget SU undervejs. I 2013 var det eksempelvis kun 126 ud af 594 svarende til 21 %, som havde modtaget SU. I 2015 var det steget til halvdelen af de internationale EU/EØS-dimittender, der havde modtaget SU - 370 ud af 729 svarende til 51 %. Det billede debatten har tegnet af studerende, der kommer til Danmark blot for at få SU, er altså ikke retvisende.

Tabel 1: Dimittender fra erhvervsakademierne fra EU/EØS-lande og SU

	I alt	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Modtog ikke SU	2.861	205	207	277	484	491	468	370	359
Modtog SU	880	10	14	12	15	14	126	319	370

På bacheloruddannelser er det 40 % af EU/EØS-dimittenderne fra 2015, som har modtaget SU undervejs i uddannelsen. På kandidatuddannelser er tallet 55 %. Erhvervsakademiernes EU/EØS-dimittender adskiller sig således ikke nævneværdig fra de øvrige EU/EØS-dimittender fra andre videregående uddannelser i Danmark.

3) "Som følge af EU-domstolens afgørelse i sag C-46/12 L.N. af 21. februar 2013 er praksis ændret således, at EU/EØS-borgere, der indrejser til Danmark med det hovedformål at studere, har ret til SU, hvis de samtidigt har status som vandrede arbejdstagere. Det betyder, at EU/EØS-borgere, der er indrejst med det formål at gennemgå en uddannelse og har arbejde ved siden af studierne, har adgang til SU på samme vilkår som danske statsborgere. Som udgangspunkt skal den studerende have beskæftigelse i mindst 10-12 timer ugentligt." (Uddannelses- og Forskningsministeriet).

Lønindkomst

Der er en stor del af de internationale studerende, som har en lønindkomst. Faktisk er det hele 567 ud af 729, svarende til 78 % af de internationale dimittender, som havde en lønindkomst i 2015, hvorfor de også må siges at bidrage til væksten i Danmark. Disse data tegner således ikke et billede af studerende som en flok SU-turister, men snarere en gruppe mennesker, som arbejder både på studiet og med erhvervsarbejde ved siden af for at skabe sig en lys fremtid med en god uddannelse og en fornuftig indkomst.

Tabel 2: Lønindkomst blandt internationale dimittender på erhvervsakademierne fra EU/EØS-lande

	I alt	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ingen lønindkomst	859	58	36	51	134	126	150	142	162
Lønindkomst	2.882	157	185	238	365	379	444	547	567

Top op-uddannelserne

Hvis man ønsker at tage en praksisrettet professionsbacheloruddannelse i Danmark inden for det tekniske eller merkantile område, vælger mange danske såvel som udenlandske studerende at tage en uddannelse på et af landets ni erhvervsakademier. Her er udbuddet stærkt netop inden for områder som it, handel, finans og markedsføring. Derfor ser man, at en stor del af de udenlandske studerende vælger at læse videre på en top op-uddannelse, der giver en bachelorgrad frem for en erhvervsakademiuddannelse. Erhvervsakademiuddannelserne er toårige videregående uddannelse, der hverken er kendt eller anerkendt uden for Danmark, og derfor er der mange som vælger at læse videre og opnå den eftertragtede bachelorgrad, som også udenlandske arbejdsgivere efterspørger.

Som det fremgår af nedenstående tabel, er der mange udenlandske studerende, som kommer til Danmark for at få en bacheloruddannelse. I 2011 var det eksempelvis 210 ud af de 499 internationale studerende der var dimitteret med en erhvervsakademiuddannelse, som valgte at læse videre på en bacheloruddannelse (enten top op eller fuld bacheloruddannelse). Det svarer til at hele 42 % valgte at læse videre. I 2012 er der tale om 45 % og i 2013 var det 33 %, der læste videre.

Top op-uddannelse

Når man som studerende har afsluttet sin erhvervsakademiuddannelse, kan man tage en 1- eller 1½-årig uddannelse for at opnå en professionsbachelorgrad - en såkaldt top op-uddannelse. Hovedparten af top op-uddannelserne blev oprettet i år 2009-2010 og er blevet meget populære blandt studerende.

Tabel 3: Internationale dimittender på erhvervsakademierne fra EU/EØS-lande som læser videre

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Læser ikke videre	171	128	182	283	276	398
Bacheloruddannelser	23	34	13	24	17	6
Professionsbachelor-uddannelser (top-op)	17	52	86	177	203	181
Professionsbachelor-uddannelser (øvrige)	1	2	4	9	7	7
Øvrig uddannelse	3	5	4	6	2	2

Nogle af de internationale studerende, som er startet på en erhvervsakademiuddannelse og efterfølgende har taget en bacheloruddannelse, fortsætter på en kandidatuddannelse. Det er dog en lille andel jf. nedenstående tabel. Eksempelvis var det i 2011 kun 20 ud af 499 studerende, svarende til 4 %. Det kan tyde på, at mange søger beskæftigelse efter endt bacheloruddannelse.

Tabel 4: Internationale dimittender på erhvervsakademierne fra EU/EØS-lande som læser videre på kandidatuddannelse efter bacheloruddannelse

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Læser ikke videre	192	180	269	479	501	593
Læser videre på kandidatuddannelse	23	41	20	20	4	1

Til sammenligning med de internationale studerende var der 31 % af de danske studerende som læste videre på en top op-uddannelse i 2011. Da hele 42 % af de internationale også valgte denne mulighed, må muligheden siges at være populær blandt de studerende.

Beskæftigelse efter endt top op-uddannelse

Følger man EU/EØS-dimittendernes videre færd fra top op-uddannelse ud på arbejdsmarkedet, ser man, at ud af de 181 der gik videre på top op-uddannelse, var der 44, som herefter blev beskæftiget, efter de dimitterede fra top op-uddannelserne i 2013. Det svarer til en beskæftigelse på 24 % 6 måneder efter afsluttet uddannelse. Til sammenligning havde de internationale dimittender med en kandidatuddannelse en beskæftigelse på 20 % for kandidater i 2013 6 måneder efter dimissionen.⁴⁾ Til sammenligning er der 51 % af de danske dimittender, som er beskæftiget efter 6 måneder.⁵⁾

Tabel 5: De internationale dimittender på erhvervsakademiernes top op-uddannelser fra EU/EØS-lande status 6 måneder efter dimission

År for fuldført professionsbachelor	I alt	2009	2010	2011	2012	2013
Under uddannelse	60	0	0	13	16	31
Beskæftiget	85	0	0	15	26	44
Ledig	74	0	0	6	17	51
Udenfor arbejdsstyrken	40	0	0	8	8	24
Ukendt	56	0	0	10	14	32

Nedenstående tabel viser, at EU/EØS-dimittenderne fra erhvervsakademierne har en lavere ledighed (4.-7. kvartal) end de danske studerende. Forklaringen skal findes i, at de internationale studerende oftere vælger at læse videre eller rejse ud af landet.

Tabel 6: Dimittender fra erhvervsakademierne og deres ledighed i 4.-7. kvartal efter dimission

År for fuldført EA uddannelse	Andel fuldtids-ledige ialt	Andel fuldtids-ledige 2008	Andel fuldtids-ledige 2009	Andel fuldtids-ledige 2010	Andel fuldtids-ledige 2011	Andel fuldtids-ledige 2012	Andel fuldtids-ledige 2013	Andel fuldtids-ledige 2014
I alt	10,1	9,0	12,1	11,2	9,4	10,5	10,0	9,0
Ikke internationale	10,6	9,6	13,0	12,3	10,1	10,9	10,4	9,4
Internationale EU-28	7,2	0,7	4,9	5,4	7,1	9,3	8,6	8,1
Internationale øvrige	2,6	3,5	4,1	1,0	2,3	2,8	3,2	2,1

4) Beskæftigelsestallene er trukket fra Danmarks Statistiks arbejdsmarkedsregnskab, hvor personer som opholder sig i Danmark kan have status som enten under uddannelse, beskæftiget, ledig eller uden for arbejdsstyrken. Personer som ikke opholder sig i Danmark fremgår af kategorien "ukendt". Tallene viser status 6 og 12 måneder efter afsluttet uddannelse. Når DI f.eks. regner sig frem til højere beskæftigelsestal for kandidater, skyldes det formentlig at man har anvendt et andet register (RAS), som ikke indeholder data på personer som er udrejst af Danmark.

5) Når Uddannelses- og Forskningsministeriet laver opgørelser for nyuddannedes beskæftigelse slås nogle af kategorierne sammen. Således lægges "under uddannelse", "beskæftiget" og "ukendt" sammen til samlet at beskrive beskæftigelsen. Hvis vi gjorde det samme her, ville vi få en langt højere beskæftigelsesfrekvens. Vi har dog valgt at se udelukkende på andelen af personer i job for at få et mere retvisende billede i denne sammenhæng.

Sammenligner man ledigheden for de internationale dimittender fra erhvervsakademierne med internationale dimittender generelt, viser det sig, at ledigheden er lavere blandt erhvervsakademiernes internationale dimittender jf. nedenstående tabel.

Tabel 7: Dimittender fra øvrige videregående uddannelsesinstitutioner og deres ledighed i 4.-7. kvartal efter dimission

År for fuldført videregående uddannelse	Andel fuldtids-ledige ialt	Andel fuldtids-ledige 2008	Andel fuldtids-ledige 2009	Andel fuldtids-ledige 2010	Andel fuldtids-ledige 2011	Andel fuldtids-ledige 2012	Andel fuldtids-ledige 2013	Andel fuldtids-ledige 2014
I alt	8,6	5,5	9,0	10,6	10,8	10,7	8,2	6,8
Ikke internationale	8,7	5,6	9,1	10,8	11,1	10,7	8,1	6,5
Internationale EU-28	9,9	1,2	3,0	6,3	7,5	13,0	11,9	11,0
Internationale øvrige	5,8	2,2	6,5	5,4	6,2	6,7	5,8	6,1

Metode

Undersøgelsen er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik. I populationen indgår alle internationale dimittender fra EU/EØS-lande fra 2008-2015. Der findes forskellige definitioner af internationale dimittender. I denne undersøgelse er en international EU/EØS-dimittend defineret ud fra følgende kriterier:

- Den studerende er ikke dansk statsborger ved start på uddannelsesforløb, men er statsborger i et EU/EØS-land.
- Den studerende er kommet til Danmark med henblik på at studere, dvs. er kommet til Danmark maksimalt et år før påbegyndelse af uddannelsesforløb.
- Den studerende har ikke en dansk adgangsgivende eksamen.
- Den studerende har taget en dansk videregående uddannelse.

Analysen er foretaget af Danske Erhvervsakademiers sekretariat i samarbejde med Danmarks ni erhvervsakademier. Data er tilvejebragt af Danmarks Statistik.

Beskæftigelses- og ledighedstal er hentet i Danmarks Statistiks register "Arbejdsmarkedsregnskab" og socioøkonomisk status er analyseret 6 og 12 måneder efter dimission fra uddannelsen.

Undersøgelsen medtager dimittender, der er rejst ud af landet. Tallene for dimittenders overgang til beskæftigelse ville være højere, hvis man havde anvendt "Registerbaseret arbejdsstyrkestatistik (RAS)".

Danske Erhvervsakademier Nansensgade 19, 1366 København K, www.dkea.dk

Kontakt Michael Rugaard, Sekretariatschef, Telefon: 23281548, E-post: mr@dkea.dk
Ida Rode Hansen, Analytiker, Telefon: 51233691, E-post: irh@dkea.dk